

İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜ VE YÖNETİM KURULU CİNSİYET ÇEŞİTLİLİĞİNİN İŞLETMELERİN KAZANÇ KALİTESİNE ETKİSİ¹

Kafkas Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi
KAÜİBFD
Cilt, 14, Sayı 27, 2023
ISSN: 1309 – 4289
E – ISSN: 2149-9136

Makale Gönderim Tarihi: 04.11.2022

Yayına Kabul Tarihi: 24.02.2023

Kader TÜRKÖĞLU

Dr.

Süleyman Demirel Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Isparta, Türkiye

turkoglukadeer@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8591-1265

Cennet GÜRBÜZ

Dr.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı,

Isparta, Türkiye

cnntgrbz01@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0279-3214

ÖZ

Çalışma, kazançları tahmin etmede raporlanmış olan kazançların kabiliyeti şeklinde ifade edilebilen kazanç kalitesi üzerinde işletme büyüklüğü ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla Borsa İstanbul'da 2010-2020 döneminde imalat sektöründe işlem gören 11 gıda, içecek ve tütün şirketine odaklanılmıştır. Çalışmada işletme büyüklüğü ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ile kazanç kalitesi (gelir kalitesi oranı) değişken olarak kullanılmıştır. İşletme büyüklüğü ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin kazanç kalitesine etkisini tespit etmek amacıyla panel veri analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonucu, yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin ve işletme büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerine pozitif yönlü etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Kazanç kalitesi, işletme büyüklüğü, yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği

JEL Kodları: M41, L25, M10

Alan: İşletme

Türü: Araştırma

DOI: 10.36543/kauiibfd.2023.002

Atıfta bulunmak için: Türkoğlu, K. & Gürbüz, C. (2023). İşletme büyüklüğü ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin işletmelerin kazanç kalitesine etkisi. *KAÜİBFD*, 14(27), 31-50.

¹ İlgili çalışmanın etik kurallara uygunluğu beyan edilmiştir.

THE EFFECT OF BUSINESS SIZE AND GENDER DIVERSITY OF BOARD OF DIRECTORS ON EARNING QUALITY OF BUSINESSES

Kafkas University
Economics and Administrative
Sciences Faculty
KAUJEASF
Vol. 14, Issue 27, 2023
ISSN: 1309 – 4289
E – ISSN: 2149-9136

Article Submission Date: 04.11.2022

Accepted Date: 24.02.2023

Kader TÜRKOĞLU

Dr.

Süleyman Demirel University
Institute of Social Sciences,
Isparta, Türkiye
turkoglukadeer@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8591-1265

Cennet GÜRBÜZ

Dr.

Republic of Türkiye, Ministry of
National Education,
Isparta, Türkiye
cnntgrbz01@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-0279-3214

ABSTRACT | The study was

conducted to determine the effect of firm size and gender diversity of the board of directors on earnings quality, which can be expressed as the ability of reported earnings to predict earnings. For this purpose, we focused on 11 food, beverage and tobacco companies traded in the manufacturing sector in Borsa Istanbul between 2010-2020. In the study, the size of the business and the gender diversity of the board of directors with the quality of earnings (income quality ratio) were used as variables. Panel data analysis method was used to determine the effect of business size and gender diversity of the board of directors on earnings quality. The results of the study showed that the gender diversity of the board of directors and the size of the firm have a positive effect on earnings quality.

Keywords: *Earnings quality, business size, board gender diversity*

JEL Codes: *M41, L25, M10*

Scope: *Business administration*

Type: *Research*

1. GİRİŞ

Kazanç kalitesi 1934 yılında Graham ve Dodd tarafından ortaya konan bir çalışmada ilk kez kavram niteliğinde bir terim olarak kullanılmıştır (Bezirgan & Sakarya, 2022a, s. 45). Kazanç kalitesi, kazançların nasıl kategorize edilmesi gerektiğinin bir ölçütü olarak tanımlanabilir. Kaliteli yüksek kazanç, yüksek hacimli satışlar ve daha düşük işletme veya yatırım maliyetlerinden kaynaklanan güçlü bir nakit akışını ifade etmektedir. İşletmelerin finansal performanslarını iyileştirmede, yüksek kâr ve iş sürekliliklerini sağlamada işletmenin büyüklüğünün muhtemel etkisi işletme büyüklüğü ve kazanç kalitesi arasındaki ilişkinin bir göstergesidir. Toplam aktifleri belirten işletme büyüklüğü ifadesi, toplam varlıkları büyük kabul edilen işletmeler için işletme büyüklüğünün de daha önemli hale geldiğini varsaymaktadır (Hasanuddin, Darman, Taufan, Salim, Muslim & Putra, 2021. ss. 179-180). Ayrıca agresif muhasebe uygulamalarından veya enflasyondan elde edilen kazançlar yapay bir kaynak olarak kabul edilmekte ve düşük kaliteli kazançlar olarak sınıflandırılmaktadır.

Muhasebe dünyasında, kazanç kalitesi aynı zamanda rapor edilen kazanç yeteneği olarak da adlandırılmakta ve işletmenin gelecekteki kazançları hakkında tahminde bulunmalarına da imkân vermektedir (Hashim, Ahmed & Huey, 2019, s. 74). Kazanç kalitesi, bir işletmenin temel işletme faaliyetlerine dayandırılabilen gelir oranını ifade etmektedir. Muhasebe çalışmalarında kazanç kalitesi, ekonomik ve karar verme olmak üzere iki değişik bakış açısı ile tanımlanmaktadır. Ekonomik bakış açısı, kazanç kalitesi açısından işletmenin ekonomik performansı ile olan ilişkisine odaklanmaktadır. Karar verme açısından bakıldığında, kazanç tutarları eğer karar verme amaçları için faydalı ise kazanç kalitesinin fazla olduğu düşünülmektedir. Karar verme bakış açısına göre, kazanç kalitesi kavramı değişik finansal tablo kullanıcıları tarafından değişik tanımlanabilmektedir. Mevcut tanımlara göre genel bakış açısı ile kaliteli kazançların sahip olması gereken nitelikler “güvenilir, sürdürülebilir ve nakit akışının tahmin edilebilir” olması biçiminde sıralanabilmektedir (Bezirgan & Sakarya, 2022b, ss. 96-97). Kazanç kalitesinin ölçülmesi, var olan gelirlerin belirlenmesi ve geleceğe ilişkin beklenti tahminleri aşamasında finansal tablo kullanıcılarına yardımcı olmaktadır (Azarifar & Ayanoğlu, 2020, s. 41).

Bir işletmenin büyüklüğünü değerlendirme çabası olarak tanımlanan işletme büyüklüğü, ölçek olarak finansal gücün bir temsilcisidir (Hussaini & Fadjaranie, 2022, s. 200). İşletme büyüklüğü; toplam varlık değeri, satışlar, piyasa değeri, çalışan sayısı gibi farklı ölçütlerle ifade edilebilir. Toplam varlıklar işletmelerin büyüklüğünü gösteren genel bir ölçüttür. Büyük aktif değerlere sahip olmak işletmenin olgunluk aşamasına ulaştığının bir göstergesidir. Olgunluk aşamasında pozitif bir nakit akışına sahip olan işletmeler için uzun bir zaman

diliminde iyi beklentilere sahip olacağı beklenmektedir. Bu işletmelerin nispeten daha istikrarlı oldukları ve küçük varlık toplamına sahip firmalardan daha iyi kâr elde edebildikleri varsayılmaktadır. İşletme büyüklüğü aynı zamanda kazanç kalitesi ile de ilgilidir, çünkü işletme ne kadar büyük olursa, işletmenin finansal performansının iyileştirilmesi ve işletmenin sürdürülebilirliği de artacağından bu işletmelerin kâr manipülasyon uygulamaları yapmasına da ihtiyaç kalmayacaktır (Ruwanti, Chandrarin & Assih, 2019, s. 143). Büyük varlıklara sahip olan işletmeler, olgunluk aşamasına geldiklerini ve nispeten istikrarlı bir dönemde iyi beklentilere sahip olduklarını ve küçük toplam varlıklara sahip işletmelere kıyasla kâr elde edebildiklerini göstermektedir (Husna & Satria, 2019, s. 51). İşletme büyüklüğü aktif toplamının doğal logaritması şeklinde hesaplanabilmektedir (Gümüş, Gümüş & Altunal, 2017, s. 112). Toplam satışlar da işletme büyüklüğünü ölçmek için kullanılmaktadır (Prasetyo, Utami, Abdusshomad, Wijaya & Kalbuana, 2021, s. 130). Büyük firma ölçüsü, yatırımcılara olumlu sinyaller vererek firma değerinde artışa yol açacak olumlu bir gelişme göstergesidir (Adiputra & Hermawan, 2020, s. 328). Ayrıca büyük firmaların kaynaklara erişimlerinin daha az maliyetli olması ve ölçek ekonomisinden daha iyi faydalanmaları, işletme performansı ve büyüklüğü arasında olumlu bir etkinin varlığına işaret etmektedir (Canbaloğlu, 2022, s. 233). İşletme büyüklüğü finansman tercihlerini etkileyen önemli bir unsurdur. Büyük ve yaşlı işletmelere karşı genç ve küçük işletmeler finansal piyasalarda önemli bilgi asimetrisi ile karşı karşıya kalabilmektedir. Küçük işletmeler finansal piyasalara kısıtlı erişim imkânına sahiptir. Kreditörler, küçük işletmeler hakkında yeteri kadar bilgiye ve güvene ulaşana kadar küçük işletmelerin kendi özkaynakları ile finansman ihtiyaçlarını karşılamaları gerekir (Yalçiner & Topçu, 2022, s. 506).

Cinsiyet çeşitliliği, firmaların yönetim kurulu büyüklüğüne kadın yönetici oranını dahil eden basit bir kavramdır (Younis, Hashmi, Khalid & Nazir, 2016, s. 12). Cinsiyet çeşitliliğinin rakipler ve müşterilerle ilişkileri geliştirmesi, sektör bilgisini genişletmesi ve finansmanı kolaylaştırması beklenmektedir (Ataunal & Aybars, 2018, s. 72). Yönetim kurullarında kadın üyelerin bulundurulması; potansiyel yatırımcılar üzerinde kurumsal yönetim anlayışı ile hareket eden ve ayırım yapmayarak herkese eşit haklar sunan firma imajını sağlamaktadır (Aktaş & Atalay, 2020, ss. 829-830). Özellikle son yıllarda, yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve kadın yöneticilerin önemi politikacılar, düzenleyici otoriteler, yatırımcılar, şirketler, akademisyenler ve halk arasında büyük ilgi görmektedir. Kadın üyelerin yönetim kurullarında yer almaması etik bir problem olarak tartışılmaktadır (Orazalin, 2020, s. 38; Özen, 2021, s. 177). Günümüz firmalarında üst düzey yönetim ekipleri ve çalışanlar, cinsiyet olarak

gitgide farklılaşmaktadır. Avustralya ve Birleşik Devletler gibi gelişmiş olan ülkeler eşit fırsat komisyonları oluşturmuştur. Ayrıca cinsiyet çeşitliliğinin yönetimdeki önemini artırılması, gelişmiş ülkelerin hükümet reform önerileriyle de desteklenmektedir. Ancak İsveç ve Norveç hükümetlerinin uygulamaları gibi yönetim kurulları için cinsiyet kotası getiren örneklerle de rastlanılmaktadır. Türkiye’de ise, 11 Şubat 2013 tarihinde 28201 sayılı Resmî Gazete’de Seri IV, No: 57 sayılı “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine Uygulanmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğde “Yönetim kurulunda en az bir kadın üye bulunur” ilkesi belirtilmiş ancak bu konuda bir mecburiyet bulunmamaktadır (Konak & Özkahveci, 2021, s. 10). Kadın liderler, yönlendirici ve otokratik olma eğiliminde olan erkek liderlerle karşılaştırıldığında, daha demokratik, katılımcı, daha az yönlendirici olma eğilimindedir ve ayrıca ilişkisel özgünlük geliştirme olasılıkları daha yüksektir (Özen, 2021, s. 178). Erkekler genellikle rekabete, hiyerarşiye, rasyonel problem çözmeye, düşük duygusallığa daha yatkınken, kadınlar işbirliğini kolaylaştırmaya, ilişkileri desteklemeye ve sürdürmeye, takıma dayalı başarıya, sezgisel problem çözmeye, bilgi paylaşmaya ve duygusallığa daha yatkındır. Kadınlar ve erkekler arasında belirli nitelikler eşit olarak dağıtılmadığından, yönetim kurulunda kadın olmayan işletme bu niteliklerden bazılarının avantajlarını kaçırabilmektedir (Ataüenal & Aybars, 2018, ss. 72-73). Kadın üyelerin bulunduğu yönetim kurullarında sadece erkek üyelerin bulunduğu yönetim kurullarına göre daha değişik bakış açıları geliştirilerek daha bilinçli kararlarla etkin bir yönetim sağlanabilir. Yönetim kurullarının karar alma süreçlerine dahil olan kadın üye sayılarının artmasıyla daha değişik perspektifler oluşturularak işletme değeri yükseltilebilir (Önder, 2018, ss. 1012-1013). Kadın yöneticiler, yönetim kuruluna farklı bakış açıları, deneyimler ve çalışma tarzları getirmekte, bu da yönetim kurulundaki münazara ve karar alma süreçlerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (Hashim vd., 2019, s. 79). Kurul cinsiyet çeşitliliği, yönetim kurullarının izleme etkinliğinin artması, raporlama uygulamalarının kalitesinin iyileştirilmesi ve dolayısıyla manipülasyon faaliyetlerinin önlenmesine neden olduğundan raporlama kalitesinin iyileştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Ghaleb, Qaderi, Almashaqbeh & Qasem, 2021, s. 19). Yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin faydalarına rağmen, kadınlar dünyadaki çoğu kurumun yönetim organlarında nispeten yetersiz temsil edilmeye devam edilmektedir (Naghavi, Sharif & Hussain, 2021, s. 631).

Çalışma yönetim işletme büyüklüğü ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin kazanç kalitesine etkisini belirlemek için 2010-2020 döneminde Borsa İstanbul’da yer alan gıda, içecek ve tütün işletmelerine ilişkin verileri panel veri analizi ile incelemektedir. Çalışma konusuna ilişkin yapılan literatür

incelemesinde işletme büyüklüğü, yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve kazanç kalitesi değişkenlerine yönelik ayrı ayrı çalışmalara rastlanılmaktadır. Ayrıca kazanç kalitesi, işletme büyüklüğü ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği konularını ayrı ayrı birbirleriyle ve başka değişkenlerle etkilerini ele alan çalışmalarda yer almaktadır. Ancak doğrudan yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve işletme büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerine etkisini konu edinen çalışmaya rastlanılmamaktadır. Çalışmada kazanç kalitesi açısından işletme büyüklüğü ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği değişkenlerinin önemi ele alınarak literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Çalışmanın birinci kısmında giriş ve ikinci kısımda literatür incelemesi yer almaktadır. Üçüncü kısımda amaç ve kapsam, kullanılan değişkenler, hipotezler, yöntem, model ve model ile ilgili temel varsayım testleri bulunmaktadır. Dördüncü kısımda bulgular açıklanmaktadır. Son olarak beşinci kısımda sonuçlar açıklanarak öneriler sunulmaktadır.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Literatürde yönetim kurulu kadın üye bulundurma ve aktif büyüklüğünün kazanç kalitesi ile ilişkisini inceleyen farklı çalışmalar bulunmaktadır. Ancak tek bir çalışmada cinsiyet çeşitliliği ve işletme büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerine etkisini konu edinen bir araştırmaya rastlanılmamaktadır. Ancak yönetim kurulu kazanç kalitesi, yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve işletme büyüklüğü değişkenlerine yer veren literatürdeki çalışmalara aşağıdaki Tablo 1’de kronolojik olarak yer verilmektedir.

Tablo 1: Çalışmanın Literatür İncelemesi

Yazar ve Çalışma Yılı	Amaç	Kapsam	Sonuç
Otluoğlu, Sarı & Otluoğlu (2016)	Yönetim kurullarında cinsiyet farklılığı ve firma performansını ilişkisini araştırmak	2010-2015 döneminde BİST 100 endeksinde yer alan 49 firma	Yönetim kurulu bünyesinde bulunduran kadın üyeler, Tobin’in Q oranı ve özsermaye karlılığını etkilemektedir. Yönetim kurulunda bulunan kadın üye oranı, nakit akışında ve aktif kârlılığında etkili görülmüştür.
Sakarya & Koçak (2016)	Kazanç yönetimine dair uygulamaları, işletme performans etkilerini ve kazanç kalitesi	İSO 500 listesindeki işletmelerden 2006-2013 döneminde Borsa İstanbul’da işlem gören 60 işletme	BİST’de kazanç yönetiminin bulunduğu, işletme kazançlarının kaliteli olduğu belirlenmiştir. Ayrıca gelir azaltıcı veya artırıcı kazanç yönetimine ilişkin yıllara ilişkin dağılımda ortaya konmaktadır.

	ilişkilerini incelemek		
Fitriana & Sugiri (2018)	Kadın komisyon üyesi, genel müdür yöneticinin yeteneği ve kazanç kalitesi ilişkisini incelemek	2011'den 2015'e kadar Endonezya Menkul Kıymetler Borsası imalat sektöründe faaliyet gösteren 707 imalat işletmesi	Kadın komisyon üyesi ve genel müdürlerin yöneticilik yetenekleri kazanç kalitesini olumlu etkilemektedir. Genel müdür yöneticinin kadın üye olmasının da kazanç kalitesini güçlendirdiği belirlenmiştir.
Peña (2018)	Latin Amerika'da yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve kazanç kalitesi arasındaki ilişkiye ışık tutmak	Latin Amerika Entegre Pazarına entegre Meksika, Şili, Peru ve Kolombiya borsaları, 2002 ve 2014 yılları, 79 firma	Sonuçlar daha fazla kadın üye bulunduranın kazanç kalitesini artırdığını göstermiştir.
Ruwanti, Chandrarin & Assih (2019)	Kurumsal yönetimin rolünü, işletmenin büyüklüğü ve kaldırıcı kazanç yönetimi ile ilgili olarak incelemek	Endonezya Menkul Kıymetler Borsası imalat işletmelerinden 2014-2017 dönemine ait 66 işletme	Sonuçlar firma büyüklüğü ve kaldırıcın kazanç yönetimini artırdığına ancak kurumsal yönetimin kazanç yönetimini azalttığına işaret etmektedir.
Hashim, Ahmed & Huey (2019)	Kazanç kalitesi ile yönetim kurulu çeşitliliği arasındaki ilişkiyi araştırmak	Bursa Malezya Ana Pazarında yer alan 90 firma	Sonuçlar uyruk çeşitliliği ve etnik köken çeşitliliğinin kazanç kalitesini etkilediğini ancak cinsiyet ve yaş çeşitliliğinin kazanç kalitesini etkilemediğini göstermektedir.
Yurt (2020)	Yönetim kurullarında kadın üye bulundurma ve firma kârlılığı ilişkisini araştırmak	Borsa İstanbul'da 2012 ile 2017 yılları arasında faaliyet gösteren ve finansal olmayan firmalar	Yönetim kurulu bünyesinde kadın üye varlığı ve kadın üye oranının firma kârlılığına herhangi anlamlı bir etkisi belirlenmemiştir.
Çalış, Şahin, Gürel & Ayrancı (2020)	İşletmelerinin finansal performansı üzerinde işletmelerin cinsiyet çeşitliliğinin	2014-2019 döneminde Borsa İstanbul'da bulunan 46 holding ve yatırım işletmesi	Sonuçlara göre araştırmaya konu işletmelerin kadın üye olmayan zamanlarda ROA ve ROE kârlılık oranlarının daha fazla değere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca kadın üye bulunan zamanlarda daha yüksek nakit

	etkisini incelemek		oranın bulunduğu görülmüştür.
Azarıfar & Ayanoğlu (2020)	kazanç kalitesinin koşullu ve koşulsuz muhafazakârlık ilişkisini araştırmak	2009-2018 döneminde BİST100'de faaliyet gösteren 41 işletme	Çalışmanın sonucuna göre kazanç kalitesi ile koşullu ve koşulsuz muhafazakârlık arasında anlamlı ve negatif bir ilişkinin bulunmaktadır.
Purnamasari & Fachrurrozie (2020)	Kârlılık, kaldıraç ve firma büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerindeki etkisini analiz etmek	2016-2018 döneminde Endonezya Menkul Kıymetler Borsası'nda (IDX) bulunan 41 imalat işletmesi.	Kârlılık ve firma büyüklüğü kazanç kalitesine olumlu, kaldıraç ise olumsuz etkilemektedir. Ayrıca yönetimde bağımsız komisyon üyesi bulunmasının, kârlılık ve kaldıraçın kazanç kalitesi üzerindeki etkisini yönetemeyeceği fakat firma büyüklüğünün kazanç kalitesine etkisini yönetebileceğine işaret etmektedir.
Pratiwi & Pralita (2021)	Kurumsal yönetim mekanizması, muhafazakâr muhasebe ve işletme büyüklüğünün kazanç kalitesine etkilerini araştırmak	Endonezya Menkul Kıymetler Borsası (IDX) imalat işletmelerinden 2016-2018 yılları için 29 işletme	Kurumsal sahiplik ve yönetsel sahipliğin kısmen kazanç kalitesini olumlu etkilediği görülmektedir. Muhafazakâr muhasebe ve işletme büyüklüğü ise kazanç kalitesini kısmen olumsuz etkilemektedir. Denetim komitesi ve yönetim kurulu bağımsızlığının kazanç kalitesine anlamlı etkisi görülmemiştir.
Hasanuddin, Darman, Taufan, Salim, Muslim & Putra (2021)	Firma büyüklüğü, kaldıraç oranı, likidite oranı ve yatırım fırsatı setinin (IOS) kazanç kalitesi üzerindeki etkisini analiz etmek	Endonezya'da 2016-2019 yılları arasında yiyecek ve içecek sektöründe faaliyet gösteren toplam 17 işletme	Firma büyüklüğünün, kaldıraç oranının, kazanç kalitesine katkıda bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, likiditenin, kazanç kalitesine olumlu katkı sağladığı ortaya çıkarılmıştır.
Türkoğlu, Gürbüz & Bekci (2022)	Kazanç kalitesine işletme büyüklüğü, muhafazakâr muhasebe ve kurumsal yönetimin etkisini	Borsa İstanbul'da 2012-2021 yıllarında mali kuruluşlar sektöründe bulunan holding ve yatırım işletmelerinden 26 adet işletme	Muhafazakâr muhasebe ve kurumsal yönetimin kazanç kalitesini etkilediğine yönelik anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Kazanç kalitesi ile muhafazakâr muhasebe düzeyinin birbirini olumsuz yönde etkilediğine dair anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Kazanç kalitesinin kurumsal

belirlemek	yönetime ilişkin göstergelerinden yönetim kurulu büyüklüğü ve işletme yaşından olumlu yönde etkilendiği fakat işletme büyüklüğünün anlamlı bir etkisi belirlenmiştir.
------------	---

3. METODOLOJİ

Bu bölümde amaç ve kapsam, değişkenler, hipotezler, modeller, modeller ile ilgili temel panel veri varsayım testleri bulunmaktadır.

3.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışmanın amacı işletme büyüklüğü ve yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin kazanç kalitesi üzerine tesirini tespit etmektir. Çalışmanın evrenini konsolide finansal tablo hazırlayan ve Borsa İstanbul'da işlem gören imalat sektöründeki 17 gıda, içecek ve tütün şirketi oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise borsaya kote olmuş, konsolide finansal tablo hazırlayan ve 2010-2020 dönemi sürecinde verilerine ulaşılabilen imalat sektöründeki 11 gıda, içecek ve tütün işletmesi dâhil edilmiştir. Çalışmaya dâhil edilen verilerin türü yıllıktır. Çalışma kapsamında geliştirilen modelde 121 gözlem değeri mevcuttur. Söz konusu firmaların verileri elde edilirken, kamuyu aydınlatma platformundan elde edilen mali tablolar ve faaliyet raporları kullanılmıştır.

3.2. Çalışmanın Değişkenleri

Kazanç kalitesi göstergesi olarak gelir kalitesi oranı bağımlı değişken şeklinde kullanılmaktadır. Bağımsız değişken olarak ele alınan değişkenler ise; yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve işletme büyüklüğü değişkenleridir. Çalışmanın bağımlı değişkeni olan kazanç kalitesi, Putra & Sobowo (2016) ve Fauzi (2015) tarafından kullanılan gelir kalitesi oranı ile ölçülmüştür (Pratiwi & Pralita, 2021, s. 27). Çalışmanın bağımsız değişkenlerinden yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği, yönetim kurulundaki kadın sayısının yönetim kurulu büyüklüğüne oranı olarak hesaplanmaktadır (Boulouta, 2013, s. 190). Çalışmanın diğer bir bağımsız değişkeni olan işletme büyüklüğü, işletmenin toplam varlıklarının doğal logaritması (LN) şeklinde belirlenmektedir (Pratiwi & Pralita, 2021, s. 28). Çalışma kapsamında kullanılan değişkenler ve değişkenleri ifade eden semboller aşağıda Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Çalışma Değişkenlerine İlişkin Açıklamalar

Değişkenin Türü	Değişkenler	Sembol	Değişkenlerin Hesaplanma Biçimleri
Bağımlı Değişken	Gelir Kalitesi Oranı	GKO	Kazanç Kalitesi = $\frac{\text{Faaliyet Nakit Akışı}}{\text{Net Gelir}}$
Bağımsız Değişken	Yönetim Kurulu Cinsiyet Çeşitliliği	YKCC	$YKCC = \frac{\text{Yönetim Kurulu Kadın Sayısı}}{\text{Yönetim Kurulu Toplamı}}$
	İşletme Büyüklüğü	ŞB	İşletme Büyüklüğü = LN(Toplam Varlıklar)

3.3. Çalışmanın Hipotezleri

Çalışmada kullanılmak üzere aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

H₁: Yönetim Kurulu cinsiyet çeşitliliğinin kazanç kalitesi üzerine etkisi vardır.

H₂: İşletme büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerine etkisi vardır.

3.4. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmanın yöntemi panel veri analiz yöntemidir. Panel veri, belirli bir dönemde birey, ülke, hane halkı veya firmalara ilişkin yatay kesit verilerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulan gözlemleri içerir. Zaman serisi ve yatay kesit verileri panel verilerde birleştirilmektedir. Panel veriler diğer bir ifade ile yatay kesite sahip zaman boyutlu veriler kullanılarak meydana getirilen panel veri modelleri vasıtasıyla ekonomik bağlılığın önceden belirlenmesi metoduna panel veri analizi denilmektedir (Tatoğlu, 2021, ss. 2-4). Dolayısıyla çalışma kapsamında elde edilen verilerin analizi için panel veri analizi yöntemi uygulanmıştır.

3.5. Çalışmanın Modeli

Çalışmada iki bağımsız değişken ve bir bağımlı değişken kullanılmıştır. Bağımlı değişken sayısının bir tane olmasından dolayı bir tane ekonometrik model oluşturulmaktadır. Rakamsal değeri yüksek olan değişkenlere analizde daha doğru sonuçlara ulaşılabilme amacıyla doğal logaritmik dönüşüm uygulanmıştır. Çalışma amacı kapsamında oluşturulması planlanan model aşağıdaki gibidir.

$$\Delta GKO_{it} = c_0 + \sum_{j=1}^{pi} \lambda_{ij} \Delta YKCC_{i,t-j} + \sum_{j=0}^{qi} \delta_{ij} \Delta LN\text{Ş}B_{i,t-j} + \varepsilon_{i,t}$$

Eşitliğin sol tarafı bağımlı değişkeni temsil etmektedir. Bağımsız değişkenler ise eşitliğin sağ tarafında bulunmaktadır ve ayrıca c sabit bileşeni, i paneldeki birim sayısını, t zaman dönemini, Δ farkı alınmış seriyi, λ zaman etki katsayısını, δ sabit varyansı, j ise t dönemden sonraki zaman dilimini, p ve q modeldeki birbirlerinden farklı değişkenlerin simgelenmesini ve son olarak ε ise panelin diğer değişkenleri baz alarak hesapladığı hata terimini temsil etmektedir. Çalışmanın amacı doğrultusunda kazanç kalitesine etkisi olduğu düşünülen değişkenler analize dâhil edilmiştir. Ancak söz konusu bağımlı değişkeni etkileyen farklı faktörlerde mevcuttur. Modelde tahmin edemediğimiz ya da model kapsamına ilave edilmeyen değişkenlerin etkisi ε hata terimi ile ifade edilmektedir. Çalışmada zaman boyutunun on bir yıl olmasından dolayı çalışma, mikro panel olarak değerlendirilmiş ve bu nedenle durağanlık durumları incelenmemiştir.

3.6. Çalışmanın Temel Varsayım Testleri

Çalışma kapsamında geliştirilen panel modellemesine ait bulguların doğru şekilde değerlendirilmesi amacıyla panel veri analizine ilişkin temel varsayımların karşılanması gerekmektedir. Panel veri modellemesine ait temel varsayım testleri sonucunda temel varsayım problemleri ile karşılaşıldığı durumlarda gerekli düzeltici dirençli tahmincilerin kullanılması gerekmektedir.

Panel modelleme geliştirilirken ilk dikkat edilmesi gereken unsur model içerisinde çoklu doğrusal bağlantı sorununa sebep olabilecek bir değişkenin bulunup bulunmadığının tespit edilmesidir. Modelde çoklu doğrusal bağlantı probleminin varlığını belirlemek için literatürde farklı yöntemler geliştirilse de çoğunlukla kullanılan yöntem değişkenlere ait varyans artış faktörü (VIF–Variance Inflation Factor) değerlerinin hesap edilmesidir. Çoklu doğrusal bağlantı probleminin incelenmesi amacıyla VIF değerleri hesap edilmiş ve değişkenler ile ilgili VIF değerleri aşağıdaki Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Çalışma Değişkenlerine İlişkin VIF Değerleri

SEMBOL	R ²	VIF DEĞERİ
GKO	0,34	1,51
YKCC	0,17	1,20
ŞB	0,57	2,32

VIF değeri 4 ve 4’ün üzerinde ise çoklu bağlantı sorunu olduğu söylenebilmektedir. Tablo 3’ten görüldüğü gibi araştırma kapsamında kullanılan değişkenlerin VIF değerlerinin 4’ten küçük olmasından dolayı model içerisinde

çoklu doğrusal bağlantı problemine yol açacak bir değişkenin bulunmadığı belirlenerek değişkenlerin tamamı modele eklenmiştir.

Panel veri modelleri için sabit etkiler yaklaşımı, tesadüfi etkiler yaklaşımı ve havuzlanmış model yaklaşımları olmak üzere üç temel panel veri analiz yönetimi söz konusudur. Bu üç temel panel veri analiz yaklaşımı içerisinde geliştirilecek modelin hangisine en uygun olduğunun tespit edilmesi için çalışmada F ve Hausman testleri kullanılmıştır. F testine ve Hausman testine ilişkin sonuçlar aşağıdaki Tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4: Çalışmada Kullanılacak Panel Veri Modelini Belirleme Test Sonuçları

Kullanılan Test	İstatistik Değeri	Olasılık Değeri
F Testi	57,19	0,000
Hausman Testi	1,12	0,56

Tablo 4'te görüldüğü gibi öncelikle F testi ile modelde havuzlanmış modelin geçerliliği sınanmış olup sabit etkiler yaklaşımının geçerli olduğu görülmüştür. Daha sonra ise modelde sabit etkiler yaklaşımının mı yoksa tesadüfi etkiler yaklaşımının geçerli olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Söz konusu tespit yapılabilmesi için tesadüfi etkiler yaklaşımının geçerliliğini sınanan Hausman testi kullanılmıştır. Hausman testi sonucunda geliştirilecek modelde en uygun yaklaşımın tesadüfi etkiler yaklaşımının olduğu ortaya konulmuştur.

Modelin hangi yaklaşım ile tahmin edileceğinin tespit edilmesinden sonra modelde otokorelasyon olup olmadığı kontrol edilmelidir. Geliştirilecek modelde otokorelasyon probleminin varlığını tespit etmek amacıyla Durbin-Watson testi kullanılmıştır. Yapılan Durbin-Watson testi ile bulunan istatistiki değerin 1,17 olmasından dolayı modelde otokorelasyon probleminin olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca modelde değişen varyans problemi olup olmadığı Değiştirilmiş Wald testi ile kontrol edilmiştir. Aşağıdaki Tablo 5'te çalışma modeline ilişkin değişen varyans durumu test sonucu verilmiştir.

Tablo 5: Çalışma Modeline İlişkin Değişen Varyans Durum Test Sonucu

Test	İstatistik Değeri	Olasılık Değeri
Değiştirilmiş Wald Testi	2.194,39	0,000

Tablo 5’te görüldüğü gibi modelde değişen varyans problemi olduğu tespit edilmiştir. Değişen varyans probleminden sonra dikkat edilmesi gereken bir diğer varsayım modelde yatay kesit bağımlılık probleminin olup olmadığının kontrol edilmesidir. Çalışma modelinde yatay kesit bağımlılık testi olarak Breusch-Pagan LM testi, Pesaran Scaled LM testi ve Pesaran CD testi kullanılmıştır. Aşağıdaki Tablo 6’da çalışma modeline ilişkin yatay kesit bağımlılık test sonuçları verilmiştir.

Tablo 6: Çalışma Modeline İlişkin Yatay Kesit Bağımlılık Test Sonuçları

Test	İstatistik Değeri	Olasılık Değeri
Breusch-Pagan LM Testi	58,46	0,34
Pesaran Scaled LM Testi	0,71	0,47
Pesaran CD Testi	0,23	0,81

Modelde yatay kesit bağımlılık probleminin olup olmadığı üç farklı test türü ile kontrol edilmiştir. Tablo 6’da görüldüğü gibi her üç test türüne göre yatay kesit bağımlılık probleminin olmadığı tespit edilmiştir.

Geliştirilen modelin temel varsayımları karşılayıp karşılamadığı kontrol edilmiştir. Modelde temel varsayımlar içerisinde otokorelasyon ve değişen varyans problemlerinin olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu problemlerin etkilerinden modeli arındırmak için Beck-Katz dirençli tahmincisi kullanılmıştır. Beck-Katz dirençli tahmincisi ile model kapsamında ulaşılan bulgular temel varsayım hatalarından arındırılmıştır.

4. BULGULAR

Çalışma modeline ilişkin tesadüfi etkiler yaklaşımına göre analiz bulguları Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7: Kazanç Kalitesine Ait Panel Veri Analiz Sonuçları

Bağımlı Değişken: Kazanç Kalitesi (GKO)

Yöntem: Regression with Beck-Katz Standard Errors

Dönem: 2010-2020

Yatay Kesit: 11

Toplam Gözlem Sayısı: 121

Bağımsız Değişkenler	Katsayı	Beck-Katz Standart Hata	t-İstatistik Değeri	Olasılık Değeri
YKCC	2,09751	0,693945	2,92	0,003*
LNŞB	1,818443	0,328119	1,74	0,082**
C	3,267791	0,90875	7,91	0,000*
R² : 0,28		F-statistic: 72,57		Prob (F-Statistic): 0,000*

Not: %1 ve %10 düzeyinde istatistiksel anlamlılık sırasıyla * ve ** işaretleri ile gösterilmektedir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi modelin bütünsel olarak %1 düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Modelin bağımlı değişkeni bağımsız değişkenlerin açıklama yüzdesinin %28 olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu bağımlı değişkeni etkileyen değişik faktörler olmasına rağmen kullanılan bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama yüzdesinin yeterli olduğu görülmektedir. Diğer taraftan modelde kullanılan bağımsız değişken sayısının azlığı da bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklama yüzdesini etkilemektedir.

Yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve işletme büyüklüğü bağımsız değişkenlerinin bağımlı değişken kazanç kalitesi ile pozitif ilişkili olduğu görülmektedir. Yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve işletme büyüklüğü bağımsız değişkenlerinin bağımlı değişken gelir kalitesi oranı ile pozitif ilişkili olmalarından dolayı kazanç kalitesi üzerinde arttırıcı etkilerinin olduğu görülmektedir. Ayrıca, yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği değişkeni %1 ve işletme büyüklüğü değişkeni %10 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bulgular doğrultusunda çalışma hipotezlerine ait kabul ve red durumlarına aşağıdaki Tablo 8’de yer verilmekte olup iki temel hipotezin kabul edildiği görülmektedir.

Tablo 8: Çalışma Hipotezlerinin Kabul ve Red Durumu

Hipotezler	Kabul/Red
H ₁ : Yönetim Kurulu cinsiyet çeşitliliğinin kazanç kalitesi üzerine etkisi vardır.	Kabul
H ₂ : İşletme büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerine etkisi vardır.	Kabul

5. SONUÇ

Çalışmada, yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin ve işletme büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerine etkisi incelenmiştir. Çalışma amacı doğrultusunda Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren gıda, içecek ve tütün işletmelerinden 11 şirketin 2010-2020 dönemlerine ilişkin verileri kullanılarak panel veri analizi uygulanmıştır. Çalışmada bağımlı değişken olarak kazanç kalitesi göstergesi olarak gelir kalitesi oranı kullanılmaktadır. Bağımsız değişken olarak ise yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliği ve işletme büyüklüğü değişkenleri kullanılmaktadır. Çalışma bulguları yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin ve işletme büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerine etkili olduğunu ve bu etkinin pozitif yönde ilişkiye işaret ettiğini göstermektedir.

Kadın yöneticilerin kurumsal performansı iyileştirdiğini gösteren diğer çalışmalarla bağlantılı olarak, sonuçlarımız bir kadın yöneticinin kurumsal performansı artırma olasılığının yüksek olduğunu gösteriyor. Kadın yöneticilerin varlığının finansal performans üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu gösteren çalışma bulgularını desteklemektedir (Kravitz, Ganz, Bromberger, Powell, Sutton-Tyrrell & Meyer, 2003; Gavius, Segev & Yosef, 2012; Joecks Pull & Vetter, 2013; Liu, Wei & Xie, 2014; Brahma, Nwafor & Boateng, 2021; Ting, Wang, Lu & Chen, 2021). Çalışmanın sonuçları, daha fazla kadın üyenin kazanç kalitesini artırdığına dair sonuç ortaya koyan Peña (2018) çalışmasının bulgularını desteklemektedir. Ancak cinsiyet çeşitliliğinin kazanç kalitesine yönelik herhangi anlamlı bir ilişkinin belirlenmediği Hashim, vd., (2019) çalışmasından farklı olarak anlamlı etkinin varlığına dair kanıt sunmaktadır. Bulgularımız yönetim kurulu çeşitliliğinin aslında karar alma sürecinin etkinliğini artırması olasılığını desteklemektedir. Çalışma sonuçları, yönetimin etkin bir şekilde izlenmesi ve yatırımcıların korunması açısından işletme yönetimlerinde kadın üye katılımlarının olumlu katkı sağladığını desteklemektedir. İşletmelerde riskten kaçınma, ayrımcılık ve düşük oranlarda borç kullanma olasılıkların değerlendirilmesine kadın katılımının sağlanması ile daha iyi kurumsal performans sergilenebilmektedir (Abor & Biekpe, 2007).

Çalışmada firma büyüklüğünün kazanç yönetimi üzerindeki etkisinin

olumlu olduğunu gösteren çalışmalarla (Ruwanti, vd., 2019; Purnamasari & Fachrurrozie, 2020) benzer nitelikte bir sonuç elde edilmiştir. Hasanuddin vd., (2021) tarafından yapılan çalışmanın firma büyüklüğünün kazanç kalitesine herhangi bir katkıda bulunmadığına ve Pratiwi & Pralita (2021) çalışmasının ortaya koyduğu kısmen negatif anlamlı etkiye yönelik sonuçların aksine çalışma bulguları firma büyüklüğünün kazanç yönetimini olumlu etkilediğini göstermektedir. Ayrıca Türkoğlu, Gürbüz & Bekci (2022) tarafından yapılan çalışmadaki sektörel farklılık ve firma sayısı gibi sebeplerden dolayı kazanç kalitesi üzerine işletme büyüklüğünün anlamlı bir etkisinin belirlenemediği çalışma sonucundan farklı olarak olumlu etkiye dair sonuçlar elde edilmiştir. Firma büyüklüğüne dair çalışma sonuçları büyük firmaların daha kurumsal bir yapıya sahip olmaları doğrultusunda kazanç kalitelerinin de daha yüksek olacağını işaret etmektedir.

Bu çalışma finans literatürüne cinsiyet çeşitliliği ve firma büyüklüğünün kazanç kalitesi boyutundan katkı sağlamıştır. Bulgumuz, firmaların yönetim kurullarında kadınların varlığının önemine dair yeni bir kanıt sunmakta ve düzenleyici kurumlara, şirketlere, hissedarların yanı sıra doğru yatırım fırsatlarını arayan potansiyel yatırımcılar açısından faydalı bilgiler ortaya koymaktadır. İşletme yönetim kurullarında kadınların bulunması ile işletme prestijine olumlu yönde katkı sağlanabileceğine yönelik varsayımlar desteklenmektedir. Bu nedenle işletmelere kadın üye katılımlarının yasal politika yapıcılar tarafından teşvik edilmesi faydalı olacaktır (Gharbi & Othmani, 2022).

Çalışmanın bulguları çeşitli sınırlılıklara tabidir. Çalışma sınırlı bir örnekleme kadın yönetim kurulu üyelerinin kazanç kalitesi üzerindeki etkilerini spesifik olarak değerlendirdiğinden gelecekteki çalışmalarda kadınların işletmelere katılımlarına yönelik ek anlayışlar sağlanabilir. Yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğini yalnızca tek yönlü olarak inceleyen çalışma sınırlılığının kadın üyelerin eğitim, deneyim, yaş gibi diğer özelliklerinin etkilerini analizi ile genişletilebileceği önerilmektedir. Bu çalışma, cinsiyet çeşitliliğinin kazanç tahminlerinin doğruluğu üzerindeki etkinin incelenmesi ile sınırlı olup gelecekteki çalışmalarda denetim ve üst yönetim kurullarında kadın temsilcilerin yer almasının kurumsal yönetim ve kurumsal performanslara etkileri incelenebilir. Ayrıca gelecekte icracı veya icracı olmayan yönetim kurulu üyelerin ve bağımsız yönetim kurulu üyelerin kadın olmasına yönelik bakış açısı ile yeni araştırmalar geliştirilebilir.

6. ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

7. MADDİ DESTEK

Bu çalışmada herhangi bir fon veya destekten yararlanılmamıştır.

8. YAZAR KATKILARI

KT: Fikir;

KT, CG: Tasarım;

CG: Denetleme;

KT, CG: Kaynakların toplanması ve/veya işlenmesi;

KT, CG: Analiz ve/veya yorum;

KT: Literatür taraması;

KT, CG: Yazıyı yazan;

CG: Eleştirel inceleme

9. ETİK KURUL BEYANI VE FİKRİ MÜLKİYET TELİF HAKLARI

Çalışmada etik kurul iznine gerek olmamıştır.

10. KAYNAKÇA

- Abor, J., & Biekpe, N. (2007). Corporate governance, ownership structure and performance of SMEs in Ghana: implications for financing opportunities. *Corporate Governance International Journal of Business in Society*, 7, 288-300.
- Adiputra, I. G., & Hermawan, A. (2020). The effect of corporate social responsibility, firm size, dividend policy and liquidity on firm value: evidence from manufacturing companies in Indonesia. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 11(6), 325-338.
- Aktaş, Z., & Atalay, M. Ö. (2020). Yönetim kurulu yapısı çeşitliliğinin entelektüel sermaye üzerindeki etkisi: BİST sürdürülebilirlik endeksi firmaları üzerine bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), 823-854.
- Ataünal, L., & Aybars, A. (2018). Yönetim kurullarındaki cinsiyet çeşitliliği ile çeşitliliğin finansal performans etkisi: gelişmekte olan piyasa örneği. *Maliye ve Finans Yazıları*, 109, 71-90.
- Azarıfar, D., & Ayanoğlu, Y. (2020). Koşullu ve koşulsuz muhafazakârlığın kazanç kalitesi üzerine etkisi: BİST100'de bir araştırma. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 20(61), 37-54.
- Bezirgan, E., & Sakarya, Ş. (2022a). Kazanç kalitesinin ölçümünde muhasebe esaslı yaklaşımlar: Türk bankacılık sektöründen bulgular. *Bankacılar Dergisi*, 120, 43-67.
- Bezirgan, E., & Sakarya, Ş. (2022b). Bankaların kazanç kalitesinin piyasa temelli yöntemlerle ölçülmesi: BİST'ten kanıtlar. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(47), 93-107.

- Boulouta, I., (2013). Hidden connections: the link between board gender diversity and corporate social performance. *Journal of Business Ethics*, 113(2), 185-197.
- Brahma, S., Nwafor, C., & Boateng, A. (2021). Board gender diversity and firm performance: The UK evidence. *International Journal of Finance & Economics*, 26(4), 5704-5719.
- Çalış, Y. E., Şahin, B. Ş., Gürel, C. A., & Ayrancı, B. (2020). Yönetim kurulu cinsiyet çeşitliliğinin işletmelerin finansal performansına etkisi: BIST holdingler ve yatırım işletmeleri. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 359-368.
- Canbaloğlu, B., (2022). Firma performansı ve sahiplik yapısı ilişkisi: Borsa İstanbul örneği. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 22(67), 227-240.
- Fauzi, M. R., (2015). Pengaruh profitabilitas, investment opportunity set (IOS), Dan Good Corporate Governance (GCG) Terhadap Kualitas Laba. (Unpublished doctoral dissertation) Universitas Islam Negeri Syarif Hidayatullah, Jakarta.
- Fitriana, V. E., & Sugiri, S., (2018). Female commissioner and earnings quality: a moderating role of president director's ability. *The Indonesian Journal of Accounting Research*, 21(2), 195-226.
- Gavious, I., Segev, E., & Yosef, R. (2012). Female directors and earnings management in high-technology firms. *Pacific Accounting Review*, 24, 4-32.
- Ghaleb, B. A. A., Qaderi, S. A., Almashaqbeh, A., & Qasem, A. (2021). Corporate social responsibility, board gender diversity and real earnings management: the case of Jordan. *Cogent Business & Management*. 8(1), 1-19.
- Gharbi, S., & Othmani, H. (2022). Threshold effects of board gender diversity on firm performance: panel smooth transition regression model. *Corporate Governance International Journal of Business in Society*, doi: 10.1108/CG-10-2021-0373
- Graham, B., & Dodd, D. L. (1934). *Security analysis*. New York:Whittlesey House.
- Gümüş, G. K., Gümüş, Y., & Altunal, I. (2017). Bankacılık sektöründe kurumsal yönetim ve finansal performans ilişkisi: Türkiye ve Kazakistan örneği. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 104-121.
- Hasanuddin, R., Darman, D., Taufan, M. Y., Salim, A., Muslim, M., & Putra, A. H. P. K. (2021). The effect of firm size, debt, current ratio, and investment opportunity set on earnings quality: an empirical study in Indonesia. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(6), 179-188.
- Hashim, F., Ahmed, E. R., & Huey, Y. M. (2019). Board diversity and earning quality: examining the role of internal audit as a moderator. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 13(4), 73-91.
- Husna, A., & Satria, I. (2019). Effects of return on asset, debt to asset ratio, current ratio, firm size, and dividend payout ratio on firm value. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 9(5), 50-54.
- Hussaini, R. A., & Fadjarenie, A. (2022). The effect of company size, audit fee and leverage on audit quality (empirical study on manufacturing companies in the consumer goods sector listed on the IDX in the period 2011-2020. *International Journal of Management Studies and Social Science Research*, 4(2), 198-210.

- Joecks, J., Pull, K., & Vetter, K. (2013). Gender diversity in the boardroom and firm performance: what exactly constitutes a “critical mass”? *Journal of Business Ethics*, 118(1), 61-72.
- Konak, F., & Özkahveci, E. (2021). Yönetim kademesindeki kadınların firma performansına etkisi: BİST kurumsal yönetim endeksi bir uygulama. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 6-23.
- Kravitz, H.M., Ganz, P.A., Bromberger, J., Powell, L.H., Sutton-Tyrrell, K., & Meyer, P.M. (2003). Sleep difficulty in women at midlife: a community survey of sleep and the menopausal transition. *Menopause*, 10, 19-28.
- Liu, Y., Wei, Z., & Xie, F. (2014). Do women directors improve firm performance in China? *Journal of Corporate Finance*, 28, 169–184.
- Naghavi, N., Sharif, S. P., & Hussain, H. B. I. (2021). The role of national culture in the impact of board gender diversity on firm performance: evidence from a multi-country study. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*, 40(5), 631-650.
- Önder, Ş. (2018). Yönetim kurulunda cinsiyet çeşitliliği ve sürdürülebilir raporlama kalitesi arasındaki ilişki. *ICOAEF'18 IV. International Conference on Applied Economics and Finance & Extended With Social Sciences* (ss.011-1023). Kuşadası: Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi.
- Orazalin, N. (2020). Board gender diversity, corporate governance, and earnings management: evidence from an emerging market. *Gender in Management: An International Journal*, 35(1), 37-60.
- Otluoğlu, E., Sarı, E. S., & Otluoğlu, K. Ö. Ç. (October-2016). Yönetim kurulu çeşitliliğinin finansal performansa etkisi: BIST 100 üzerine bir araştırma. *The Journal of International Social Research*, 9(46), 749-758.
- Özen, A. S. (2021). Yönetim kurulundaki kadınlar ve finansal performans. E. Kaygın ve C. Y. Kaygın (Ed.) *İş yaşamında kadın* (ss.177-195). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Peña, H. F. P., (2018), Board Gender diversity and earnings quality. Evidence from the Latin American Integrated Market (MILA). *Contaduría Universidad de Antioquia*, 72, 151-163.
- Prasetyo, B., Utami, S., Abdusshomad, A., Wijaya, M., & Kalbuana, N. (2021). Effect of company value, leverage, and company size on profit persistence in Jakarta Islamic Index (JII) listed companies. *International Journal of Economics, Business and Accounting Research (IJEBAR)*, 5(1), 128-136.
- Pratiwi, W., & Pralita, T. (2021). The influence of corporate governance mechanism, accounting conservatism, and company size on earnings quality. *Journal of Economics, Finance and Management Studies*, 4(1), 26-34.
- Purnamasari, E., & Fachrurrozie (2020). The effect of profitability, leverage, and firm size on earnings quality with independent commissioners as moderating variable. *Accounting Analysis Journal*, 9(3), 173-178.
- Putra, N. Y., & Subowo (2016). The effect of accounting conservatism, investment opportunity set, leverage, and company size on earnings quality. *Accounting Analysis Journal*, 5(4), 299-306.

- Ruwanti, G., Chandrarin, G., & Assih, P. (2019). The influence of corporate governance in the relationship of firm size and leverage on earnings management. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*, 4(8), 142-147.
- Sakarya, Ş., & Koçak, Z. S. (2016). Kazanç kalitesi ve yönetiminin işletmelerin finansal performansı üzerine etkisi: ISO 500 işletmeleri üzerine bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(3), 733-749.
- Tatoğlu, F. Y. (2012). *Panel veri ekonometrisi: Stata uygulamalı*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ting, I.W.K., Wang, W., Lu, W., & Chen, Y. (2021). Do female directors will have impact on corporate performance? *Review of Managerial Science*, 15, 611-631. doi: 10.1007/s11846-019-00351-6
- Türkoğlu, K., Gürbüz, C., & Bekci, İ. (2022). Kurumsal yönetim, muhafazakâr muhasebe ve şirket büyüklüğünün kazanç kalitesi üzerine etkisi. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 726-740.
- Yalçiner, K., & Topcu, M. (2022). BİST imalat sanayi şirketleri dolarizasyon eğiliminin işletme finansman politikaları üzerine etkileri. *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 500-526.
- Younis, S. A., Hashmi, S. H., Khalid, G. K., & Nazir, M. I. (2016). Impact of corporate governance measures on earnings quality: evidence from Pakistan. *Research Journal of Finance and Accounting*, 7(3), 9-16.
- Yurt, N. (2020). Borsa İstanbul'da işlem gören firmaların yönetim kurullarındaki kadın üye varlığı ile firma kârlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(1), 163-177.